

delse med de forskellige Egne af Jylland. Og hvad den historiske Side af Sagen angaar, er det ikke alene rigtigt, som den højtærede Minister nævnede, at Viborg i 100 Aar omtrent har været Sæde for den jydsk Landsret, men det er jo endvidere saadan, at Viborg gennem Aarhundreder har været Nordjyllands gamle Tingsted. Nu ved jeg meget godt, at man vil begrunde Flytningen fra Viborg til Aarhus bl. a. særlig med, at Viborg er for lille en By til, at der der kan leve det fornødne Antal Sagførere til at føre Sagerne for Landsretten. Den Begrundelse ligger der ikke megen Vægt paa. Der, hvor Sagerne skulle føres, og hvor Retten er, søge vel nok Sagførerne til. Men for øvrigt er der jo ikke det mindste i Vejen for, at Sagførere fra Randers, Aarhus og andre Steder kunne føre Sager for Landsretten i Viborg. For mig stiller Sagen sig i Virkeligheden saaledes, at den ikke meget rationelle Begrundelse, der kan føres for at flytte Landsretten i Jylland fra Viborg til Aarhus, maa søges i det gamle Ord, at den, som har meget, ham skal mere gives. Det er en Moral, som jeg for mit Vedkommende ikke gerne underskriver.

Endnu skal jeg omtale en Sag, jeg allerede har berørt, nemlig Ophævelse af Forligskommissionerne. Jeg har ikke set nogen virkelig rationel Begrundelse for Ophævelsen af disse. Jeg kan ikke se andet, end at Forligskommissionerne meget godt kunne passes ind i det ny System. Jeg er ikke klogere, end at Forligskommissioner have virket udmærket til at ordne mange Sager i Mindelighed og derved sparet Befolkningen for megen Ulejlighed, megen Tidsspilde og megen Bekostning, og jeg synes, de kunne have de samme Opgaver for Fremtiden, og, som sagt, godt kunne passes ind i det ny System. Dersom man nu vil ophæve Forligskommissionerne, tror jeg, man uundgaelig maa sætte noget tilsvarende i Stedet, og saa har jeg for mit Vedkommende fæstet min Opmærksomhed ved nogle Udtalelser, der kom fra det ærede Medlem for Kalundborg (Krabbe), da han talte om en Institution i England og Frankrig, der gaar under Navn af Fredsdommere, og som han ikke vilde instittere her paa samme Maade og med dette Navn, han ønskede at oprette noget tilsvarende, som han kaldte Kommunedommere. Ærede Medlemmer, som have talt, siden det ærede Medlem for Kalundborg skitserede denne Tanke, have dels talt imod den, dels mere eller mindre til Gunst for den. Jeg vil have mine store

Betæneligheder ved at oprette kommunale Dommere paa den Maade, at de skulle være virkelige Dommere, der skulle dømme endelig. Selv om en Sag er meget lille og drejer sig om faa Kroner og Øre eller om den uskyldiges Ged paa Landevejen — hvilket sidste for Resten er en ren Politisag efter den nuværende Ordning —, har jeg mine Betæneligheder. Det er rigtigt, som det er fremhævet fra forskellige Sider, at selv om en Sag kan økonomisk være lille og kun drejer sig om faa Kroner, kan den for vedkommende være et Principspørgsmaal af høj Rang. Nu skulle vi naturligvis ingenlunde fremme hverken Principrytteri eller Rethaveri i Befolkningen, men vi skulle heller ikke bidrage til, at Folket kommer bort fra den gamle Grundsætning, at man aldrig skal gaa paa Akkord med Uretten. Selv om det for visse Folk kan føre til Udartelse, skal man dog ved Institutionerne søge at styrke og løfte Folkets Retsbevidsthed, og derfor er jeg meget betænkelig ved at give en saadan Kommunedommer virkelig Domsmyndighed. Dersom jeg ikke tog fejl, var det det ærede Medlems Mening, at denne Domsmyndighed skulde være endelig for visse Smaasagers Vedkommende (*Krabbe*: Nej, appellabel!) Jeg maa altsaa have misforstaaet det ærede Medlem, og saa kan jeg ikke se nogen Fare deri. Jeg siger altsaa, at denne Institution tiltaler mig meget, og det vilde for saa vidt være endnu bekvemmere for Befolkningen end den nuværende Forligskommission, fordi den oprettes i hver Kommune, medens den nuværende Forligskommission er herredsvis, altsaa, Adgangen vil blive langt lettere for Befolkningen. Jeg har saa tænkt mig — men det falder til Dels bort nu, da jeg ser, at jeg har misforstaaet det ærede Medlem lidt —, at naar vedkommende Kommunedommer, eller hvad man skal kalde ham, faar Parterne ens, kunde han have en vis Myndighed, som ikke er Domsmyndighed, men noget i Retning af det, vi kende fra Landvæsenskommissionerne og fra de Forhold, hvori Vandsynsmænd og Hegnsynsmænd og Synsmænd for Mark og Vejfred virke. De skulle søge Parterne forligte, og kan det ikke lykkes dem, afgive de en Kendelse, som dels skal være en Rettesnor for, hvad der er passeret, og dels et Bevis for, hvad vedkommende Synsmænd, der have set Forholdene paa Stedet, tænke derom. I denne Retning mener jeg, vi kunne give Dommeren en Slags Myndighed, men da jeg har misforstaaet det ærede Medlem, skal jeg ikke forfølge dette